

SADRŽAJ

1. UVOD	9
2. SOCIJALNOMEDICINSKI ZNAČAJ MENOPAUZE	11
3. DEFINICIJE POJMOVA	14
4. ENDOKRINE PROMENE U KLIMAKTERIJUMU	16
4.1. Proizvodnja estrogena u klimakterijumu	19
4.2. Poreklo estrogena u postmenopauzi	20
4.3. Proizvodnja androgena u postmenopauzi	21
4.4. Poreklo androgena u postmenopauzi	22
5. POSLEDICE NEDOSTATKA ESTROGENA	24
5.1. Neredovni ciklusi i nepravilna krvarenja	23
5.2. Menopauzalni sindrom	26
5.3. Metaboličke promene	30
6. ORGANSKE PROMENE U MENOPAUZI D. Segedi	35
6.1. Ovarijum	35
6.2. Uterus, vagina i vulva	36
6.3. Mokraćna bešika i uretra	38
6.4. Dojka i koža	40
7. OSTEOPOROZA B. Segedi - Kovačev	42
7.1. Uvod i definicija osteoporoze	42
7.2. Etiologija osteoporoze	43
7.3. Patogeneza osteoporoze, menopauza kao faktor rizika	44
7.4. Podela involutivne osteoprpze	48
7.5. Dijagnostika osteoporoze	51
7.6. Prevencija i lečenje osteoporoze	53
8. KARDIOVASKULARNE BOLESTI I MENOPAUZA	65
8.1. Uvod	65
8.2. Rizični faktori za kardiovaskularne bolesti	66

8.3. Menopauza kao faktor rizika	67
8.4. Hiperlipoproteinemije	68
8.5. Nepodnošenje glukoze	72
9. UTICAJ ESTROGENA NA METABOLIZAM MASTI M. Budeč	74
9.1. Struktura, klasifikacija i fiziologija lipoproteina	74
9.2. Efekat i estrogena na lipide i lipoproteine	75
10. DELOVANJE GESTAGENA NA METABOLIZAM LIPIDA	79
10.1. Uticaj sekvencijalne estrogen/gestagen terapije na lipide u postmenopauzi ..	79
11. HORMONSKA TERAPIJA U KLIMAKTERIJUMU I METABOLIZAM UGLJENIH HIDRATA	82
11.1. Uticaj estrogena	82
11.2. Uticaj gestagena	82
12. PREVENCIJA KARDIOVASKULARNIH BOLESTI HORMONSKOM SUPSTITUCIJOM U POSTMENOPAUI	85
12.1. Mehanizam zaštitnog delovanja estrogena na krvne sudove	87
13. PREVENCIJA KARDIOVASKULARNIH BOLESTI U GINEKOLOŠKOJ PRAKSI M. Pjević, M.N. Pjević	90
13.1. Sprečavanje i suzbijanje hiperlipoproteinaemije	91
13.2. Lečenje hiperholesterolemije dijetom	93
13.3. Lečenje hipertrigliceridemije dijetom	95
13.4. Lečenje lipoproteinemije u gojaznosti	95
13.5. Uticaj telesnog rada	97
13.6. Odvikavanje od pušenja	97
13.7. Kontrola hipertenzije	98
13.8. Hormonska supstitucionna terapija	99
14. HORMONSKA SUPSTITUCIONA TERAPIJA (HST)	102
14.1. Uvod	102
14.2. Korisna dejstva supstitucione terapije u menopauzi	102
15. NADOKNADA ESTROGENA U MENOPAUI	109
15.1. Farmakologija estrogena	109
15.2. Načini primene hormonske terapije	116
16. GESTAGENI	126
16.1. Uloga u hormonskoj supstitucionoj terapiji	126
16.2. Farmakologija gestagena	126

16.3. Izbor gestagena za hormonsku supsticionu terapiju	129
16.4. Nadoknada gestagena u menopauzi	129
16.5. Kontraindikacije za lečenje gestagenima	132
16.6. Neželjena dejstva gestagena	132

17. DEJSTVA SUPSTITUCIONE TERAPIJE NA ENDOMETRIJUM	134

17.1. Estrogeni i rizik od karcinoma tela materice	134
17.2. Estrogeni i hiperplazija endometrijuma	136
17.3. Neoponirajuća terapija estrogenima i materična krvarenja	137
17.4. Dejstva gestagena na endometrijum	137
17.5. Gestageni i prevencija karcinoma endometrijuma	138
17.6. Uticaj gestagena na hiperplaziju endometrijuma	138
17.7. Lečenje i prevencija abnormalnih krvarenja gestagenima	140

18. OPŠTA NAČELA ZA PRAKTIČNU PRIMENU HST	143

18.1. Dijagnoza i procena menopauze	143
18.2. Indikacije za HST	144
18.3. Izbor estrogena za HST	145
18.4. Način primene HST	145
18.5. Doze estrogena za HST u menopauzi	146
18.6. Izbor gestogena za HST	147
18.7. Način propisivanja i metode HST	148
18.8. Kontraindikacije za HST	150
18.9. Neželjena sporedna dejstva HST i njihovo sprečavanje	151
18.10. Rak dojke i HST	154
18.11. Vaginalna krvarenja i njihova kontrola	154
18.12. Kontrola primene HST u menopauzi	156